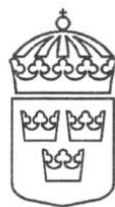

Riksdagens protokoll

1994/95:35

Måndagen den 5 december

Kl. 12.00 – 12.23

Protokoll
1994/95:35

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 28 och 29 november.

2 § Svar på interpellation 1994/95:25 om turismen

Svar på interpellation

Anf. 1 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):

Fru talman! Birgitta Wistrand har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta vad gäller turismen.

Det är riktigt som Birgitta Wistrand säger i sin interpellation att turismen i Sverige har utvecklats positivt. Det är glädjande. Det totala antalet övernattningar år 1993 ökade med drygt 3 % jämfört med år 1992. De utländska övernattningarna ökade med drygt 4 %. I år, fram t.o.m. september, har det totala antalet övernattningar ökat med 14 % jämfört med motsvarande period förra året. De utländska ökade med drygt 12 %.

Resorna inom landet liksom resorna till och från landet består ju i princip av två huvudkategorier, nämligen tjänsteresor och privata resor. Båda kategorierna påverkas markant av det allmänna ekonomiska läget såväl i vårt land som i de länder med vilka vi har nära ekonomiska band.

Tjänsteresorna är totalt sett relativt prisokänsliga, medan det omvända gäller för det privata resandet. Det betyder att förändringar i den allmänna prisnivån, skatter och valutakurser relativt sett har större betydelse för det privata resandet. Sådana faktorer har också stor betydelse för bl.a. konferenser och liknande arrangemang.

Givetvis påverkas det privata resandet kortsiktigt även av sådana fundamentala faktorer som väderleksförhållandena. Har vi en snörik vinter eller en solig och varm sommar, så stannar svenskarna hemma i stället för att resa utomlands på sin semester. Vädret kan tänkas påverka också utländska besökares resande i Sverige.

Den lägre relativa prisnivån i Sverige under åren 1993 och 1994 torde vara den tyngst vägande faktorn vad gäller den positiva utvecklingen för det privata resandet. Det är således en av en misslyckad ekonomisk politik framtvungad sänkning av den svenska kronans värde som lett till den positiva efterfrågeutvecklingen. Samma politik har

samtidigt lett fram till ett varaktigt högt ränteläge, som ökat kapitalkostnaden väsentligt för branschens företag och lett fram till konkurser.

Sverige konkurrerar med andra länder för att dra till sig utländska privata resenärer. Våra största marknader finns i de nordiska länderna och övriga delar av Nordeuropa. Det är naturligtvis ytterst svårt att fastställa vilken roll marknadsföring har för att förstärka positiva allmänekonomiska faktorer som leder till ett ökat resande till landet.

Låt mig konstatera att såväl företag som vissa regionala och lokala organ spenderar betydande belopp på marknadsföringsåtgärder inom och utom landet. Vad staten kan göra är framför allt att på utlandsmarknaderna bidra till att utveckla och befästa en samlad positiv bild av Sverige som turistland.

Den uppgiften, Birgitta Wistrand, skall vi fortsätta med. Självfallet har näringen själv ett huvudansvar. Det ansvaret tar också näringen i ökande utsträckning, och det noterar regeringen med tillfredsställelse.

Regeringen har emellertid också, som jag nyss sade, ett ansvar för de här frågorna som vi tar på stort allvar. De är viktiga.

Men formerna för statens engagemang inom detta område bör mot bakgrund av erfarenheterna av de senaste årens verksamhet övervägas noggrant. Jag har under de gångna veckorna haft åtskilliga överläggningar med personer som på olika sätt är verksamma på detta område. Jag har fått del av många synpunkter och skilda slutsatser och råd. Vi bereder frågan vidare. Regeringen kommer att redovisa sina ställningstaganden i budgetpropositionen i januari 1995.

Anf. 2 BIRGITTA WISTRAND (m):

Fru talman! Herr minister! Först vill jag tacka för svaret och säga att det gör mig litet konfunderad. Det får mig att ställa fler frågor. Jag undrar vad ministern egentligen menar.

Visst är det glädjande att turismen ökar. Men hur går det med de frågor som jag har ställt? Blir det mera skatter eller blir det fortsatta möjligheter för branschen?

Sedan jag skrev min interpellation har faktiskt restaurangskatten höjts från 21 % till 25 %. Jag frågade ju i min interpellation om Socialdemokraterna avser att lyfta tillbaka hela momsen. Är detta en början, herr näringsminister?

Samtidigt som vi nu får höra att det är viktigt att turismen fortsätter att utvecklas och att den är en betydelsefull näring, ser vi nu hur förutsättningarna för en framgång blir sämre när det aviseras om nya pålagor för branschen. Det talas om att skapa flera arbetstillfällen och om nyföretagande.

Men här kommer nu rykten om beslut om höjda arbetsgivaravgifter och höjd fastighetsskatt. Det här kommer ju att drabba branschen direkt. Denna bransch är mycket personalintensiv. Det kommer att betyda att de företag som på grund av att det varit en bra sommar vill fortsätta att expandera inte vågar göra det. De vågar inte utvidga, för de får höjd fastighetsskatt. Det betyder alltså att den positiva utvecklingen kan stävjas.

De här skatterna kommer att drabba inte bara företagen utan också turisterna – vi har ju märkt att turismen har ökat under sommaren – därför att de höjda stats- och kommunalskatterna betyder att folk får mindre pengar, och det i konkurrens med vad de kan använda sina pengar till. Det betyder alltså att det blir dyrare för svenskar att turista i Sverige, det blir svårare för företagen att hålla en bra nivå, och det blir dyrare för dem som kommer från utlandet till Sverige. Jag undrar vad ministrarnas uppfattning är om den här situationen.

Fru talman! Jag vill också fråga vidare när det gäller ministrarnas påstående om att tjänsteresandet inte är prisökande. Alla företag med något så när stor omfattning på sitt resande har en person eller på stora företag en hel avdelning som arbetar med "travel management". Där kontrolleras minsann varenda resa. Där skulle man t.ex. aldrig kunna göra så som man gör i EU för närvarande, där man får ta ut en viss summa för en resa som sedan får kosta precis hur mycket som helst. Det går inte. Här tror jag att även företagare är väldigt prisökande både när det gäller resandet och när det gäller själva boendet. Tack!

Anf. 3 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):

Fru talman! För att börja med det som Birgitta Wistrand sist tog upp, så har jag inte påstått att tjänsteresorna är prisökande eller att de inte är ökande för priser. Det är klart att de är. Vad jag har sagt är att tjänsteresorna totalt sett är relativt prisökande. Ställt i relation till det privata resandet är jag övertygad om att Birgitta Wistrand och jag är överens om att det förhåller sig på det viset.

När vi i den nya regeringen tillträdde tog vi över statsfinanser som var i något slags moras, vilket innebär att åtskilliga saker måste göras när det gäller att både förstärka statens inkomster och begränsa statens utgifter. Det är denna ganska omfattande sanering som vi för närvarande ägnar oss åt.

Jag medger gärna att bland de generella åtgärder som regeringen har föreslagit riksdagen i den delen – det är alltså inte några rykten utan något som föreslagits riksdagen – ingår skattehöjningar. Det är alldeles riktigt.

Vidare ingår en viss momshöjning som är en harmonisering med vissa skattesatser inom Europeiska unionen. Jag vill inte ett ögonblick bestrida att det förhåller sig på det viset. Men det har att göra med att en rejäl sanering av statens inkomster måste åstadkommas i handling och inte bara i ord.

Det är klart att en konsekvens av saneringen blir att också enskilda människors ekonomiska situation försämrats. Detta är heller inget att sticka under stol med. Men om nu staten, Sverige och ytterst medborgarna har ekonomiska problem är naturligtvis en ekonomisk återhållsamhet på skilda områden alldeles nödvändig. Detta är den generella delen, och jag är överens med Birgitta Wistrand om att den väsentligaste insats som staten kan göra också för turistnäringen faktiskt är att i första hand hålla sig till generella åtgärder.

Vi tar dessa frågor på yttersta allvar och anser att det finns en roll för staten att specifikt främja turismen, detta i motsats till den förra

regeringen, kan man säga. Den förra regeringen hade ju egentligen tänkt att statens insatser på detta område skulle avvecklas. Vi har inte den inställningen utan tror att staten kan göra strategiska insatser här. Dessa insatser skall präglas av tydliga ansvarsförhållanden och en högre grad av professionalism än det system för dessa frågor som den förra regeringen åstadkom.

Under de veckor som jag har varit statsråd har jag ägnat ganska mycket tid åt att tala med människor som är verksamma i den här branschen. Jag har visserligen ett ansvarsområde som går långt utöver detta, men jag har ändå hunnit med att tala med många. Vad jag generellt kan säga om det är att jag inte tror att uppfattningarna på något annat av mina ansvarsområden går så vitt isär om vad som skall ske. Det enda man tycks vara någorlunda överens om är att de arrangemang för statens insatser som för närvarande finns måste ändras. Man är ganska missnöjd med detta. Det har säkert Birgitta Wistrand också erfarit. Därför blir naturligtvis, på sakens nuvarande standpunkt, mina svar beträffande vad regeringen avser att göra ganska svävande. Det är jag medveten om. Men det har att göra med att vi faktiskt tar denna fråga på yttersta allvar. Trots att tiden är knapp, vill vi använda den till att göra en vettig analys av hur statens insatser skall se ut för att sedan på vanligt sätt presentera dem i budgetpropositionen.

Jag tror egentligen att Birgitta Wistrand inte kommer att ha några allvarliga invändningar mot de förslag som kommer i budgetpropositionen beträffande statens insatser för turism, besöksnäring och annat. Men det får vi väl se då.

Anf. 4 BIRGITTA WISTRAND (m):

Fru talman! Jag vill gärna fortsätta att fråga näringsministern om hans synpunkter i interpellationssvaret. Det gäller hans inställning till marknadsföring. Han undrar om marknadsföring egentligen har någon effekt när det gäller att förstärka de faktorer som leder till ett ökat resande. Anser näringsministern att marknadsföring inte har någon betydelse?

Själv vill jag gärna se marknadsföring som en investering. Den måste därför planeras noggrant. Det är oprofessionellt att tro att det skall ge någon effekt att ha en aktivitet i ett land i t.ex. ett år. Vi vet att sådant här tar lång tid. Jag tror att marknadsföring måste ske långsiktigt.

Det som inte marknadsförs finns ju inte. Jag var med om att för tio år sedan mynta uttrycket att Sverige är världens bäst bevarade hemlighet. Jag vill säga att det är världens bästa hemlighet. Fortfarande tror väldigt många att Sverige är oerhört känt och att Sverige inte behöver någon marknadsföring, men det behövs faktiskt.

Jag har en annan tolkning av ministrerns svar. Han kanske tycker att det saknas saker att marknadsföra. Det räcker ju inte att marknadsföra orter. Jag skulle vilja ge ministern något att tänka på på vägen. Det handlar om produktutveckling. En tysk eller en fransman kan i dag stå i Hamburg eller Paris och beställa resor vart de vill. Det kan man också göra i Sverige. Om tyskarna och fransmännen vill beställa resor till

Sverige kan de möjligen beställa resan. Sedan finns det inte mycket mer att beställa.

Vi ligger i lä när det gäller att sälja produkter, t.ex. hela resor med flera aktiviteter. Jag skulle i detta sammanhang vilja se att staten tog ett ledaransvar. Det är inte så mycket fråga om att man skall stötta ekonomiskt. Det handlar om att samla alla ideella, kulturella och ekonomiska organisationer som arbetar för en ökad turism. I dag saknas det ett ordentligt ledarskap. Jag menar att det inte handlar om pengar utan om ett professionellt ledarskap.

Slutligen vill jag ta upp organisationsfrågorna med ministern. Jag håller med ministern om att det tyvärr har ägnats för mycket tid till frågorna om hur verksamheten skall organiseras. Jag tycker att resultaten är viktigast. Hur skall vi öka den svenska turismen?

Ett mål för den här verksamheten skulle kunna vara att turismen t.ex. skall fördubblas på fem år. I stället för att ägna all tid åt att tala om vem som skall leda vem och hur skulle man kunna försöka uppnå det målet.

Tack!

Anf. 5 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):

Fru talman! Jag skall återigen börja bakifrån. Jag tycker också att vi i det här landet ofta låter organisationsfrågorna ta för stort utrymme. Vi fördjupar oss lätt i dem och flyr på det viset sakfrågan emellanåt. Det håller jag med om. Naturligtvis är resultaten viktigast.

Samtidigt har jag litet svårt att få ihop detta med något annat som Birgitta Wistrand sade som rörde statens roll och att man verkligen skall ta ansvar för produktutvecklingen. Jag har också litet svårt att få detta att gå ihop med den allmänna syn som brukar prägla Birgitta Wistrands partikamraters uttalanden, nämligen att staten skall avstå från ingrepp av skilda slag, samordning eller ledning. Man anser att staten skall hålla fingrarna borta.

Jag håller med om att staten har ett ansvar. Men produktutvecklingen är, med mitt sätt att se, en fråga för branschen. Det är branschen som skall svara för den.

Jag tycker att vi har mycket att marknadsföra i det här landet. Det är inget tvivel om det. Vi har en oerhört vacker natur. Det finns alla möjliga goda saker. Jag är en chauvinist när det gäller förhållandena i det här landet. Jag har inte ett dugg svårt att framhålla vilka oerhörda värden som finns här, sett från turistsynpunkt.

Man kan bredda frågan något. En annan del som brukar sorteras in i det här – och som på ett litet olyckligt sätt har blandats ihop med det rena turistfrämjandet – är investeringsfrämjandet. Jag menar att det är en fråga av en annan karaktär och att den kräver en professionalism av ett annat slag. När man väl har sagt detta kan man konstatera att det också i det sammanhanget finns ganska mycket att marknadsföra i det här landet.

För närvarande finns det goda förutsättningar för utländska investeringar. Jag menar att det är angeläget att åstadkomma en högre grad av professionalism än den som den avgående regeringen stod för. Också

på den här punkten finns en lång rad konkreta saker som vi på ett planerat och professionellt sätt kan upplysa omvärlden om.

I mitt svar sade jag att effekterna av marknadsföringen ofta är svåra att precisat beskriva. Jag tror egentligen att Birgitta Wistrand är överens med mig om det. Det betyder inte att jag anser att marknadsföringen inte skall förekomma. Det skall den naturligtvis göra. Det är återigen fråga om ett huvudansvar för branschen. Det är branschen som skall marknadsföra sig.

Jag är överens med Birgitta Wistrand om att detta skall planeras nog. Jag tror att man skall fokusera sin marknadsföring när det gäller både målgrupper och vad som skall marknadsföras. Det skall finnas en genomtänkt idé om vilket budskap man vill sprida, till vem det skall spridas och vilket resultat som skall uppnås. Detta skall göras professionellt.

Trots diverse ansträngningar kan jag alltså inte upptäcka några mer djupgående skillnader i den syn som Birgitta Wistrand har och den som jag har på dessa frågor. Det är möjligt att vi kan hitta sådana, om vi fortsätter att leta.

Anf. 6 BIRGITTA WISTRAND (m):

Fru talman! Jag har tydligen blivit missförstådd. Jag menar inte att staten skall gå in och ta ansvar för vare sig produktutvecklingen eller branschen. Jag sade att staten skulle ta ansvar för att sätta i gång ett arbete, så att dessa olika aktörer kan börja samarbeta. Det har ministern själv sagt. Staten skall inte göra jobbet, men staten skall se till att det finns ett forum där detta samarbete kan ske. Det saknas i dag.

Staten skall naturligtvis varken gripa in, betala eller göra arbetet. Men staten skall se till att det finns möjligheter för de olika intressenterna att träffas och på det sättet få i gång den här produktutvecklingen.

Självfallet måste branschen själv stå för detta. Så länge branschen tror att den inte skall göra det fungerar det inte. Men branschen måste känna att det finns en kvalificerad ledning i departementet som tar täten i dessa frågor. Det tror jag är oerhört viktigt. Det är, som sagt, betydelsefullt att staten inte lägger sig i vad eller hur branschen skall göra. Jag måste ha blivit missförstådd.

Det är glädjande att näringsministern nu tar avstånd från den åsikt som Socialdemokraterna tidigare hade när det gällde turismen, nämligen att det mer är fråga om en social verksamhet som skall begränsas. Det handlade om rättigheter och om sysselsättningsskapande åtgärder i första hand och inte, som jag tycker, om att det är en professionell och viktig näring.

Det är faktiskt den snabbast växande näringen i hela världen. Vi låg länge på en lägre nivå än vad Albanien gjorde. Det känns väldigt bra att Socialdemokraterna nu lämnar den här inställningen och i stället vill se branschen som offensiv och professionell.

Anf. 7 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):

Fru talman! Jag skall fatta mig kort. Självfallet har turismen i likhet med all annan verksamhet en social dimension och sysselsättningsf-

fekter. Jag vill ingalunda ta avstånd från att så skulle vara fallet. Jag menar att det är riktigt.

När det gäller Birgitta Wistrands förhoppning om att vi skall försöka få branschen att börja samarbeta kan jag lugna Birgitta Wistrand. Dels finns det många lovande och uppmuntrande initiativ från branschen. Dels har jag, som jag sade tidigare, haft ett ganska omfattande samråd med företrädare för branschen. Det är min bestämda uppfattning att de kontakterna kommer att kunna fungera bra också i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1994/95:111 till lagutskottet

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Skatteutskottets betänkande 1994/95:SkU9
Justitieutskottets betänkande 1994/95:JuU5
Lagutskottets betänkanden 1994/95:LU10 och LU14
Socialförsäkringsutskottets betänkande 1994/95:SfU3
Kulturutskottets betänkande 1994/95:KrU5
Trafikutskottets betänkande 1994/95:TU2
Näringsutskottets betänkanden 1994/95:NU2, NU3 och NU5
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1994/95:AU1
Bostadsutskottets betänkanden 1994/95:BoU5 och BoU6

5 § Anmälan om fråga

Anmälades att följande fråga framställdes

den 2 december

1994/95:204 av *Sören Lekberg* (s) till justitieministern om förhandlingsrätt för bostadsarrendatorer

Frågan redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 december.

Prot. 1994/95:35
5 december

Svar på interpellation

Prot. 1994/95:35
5 december

6 § Kammaren åtskildes kl. 12.23.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

LENA JÖNSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot. 1994/95:35
5 december

1 § Justering av protokoll	1
2 § Svar på interpellation 1994/95:25 om turismen	1
Anf. 1 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):.....	1
Anf. 2 BIRGITTA WISTRAND (m):	2
Anf. 3 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):.....	3
Anf. 4 BIRGITTA WISTRAND (m):	4
Anf. 5 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):.....	5
Anf. 6 BIRGITTA WISTRAND (m):	6
Anf. 7 Näringsminister STEN HECKSCHER (s):.....	6
3 § Hänvisning av ärende till utskott	7
4 § Förnyad bordläggning.....	7
5 § Anmälan om fråga	7
1994/95:204 av Sören Lekberg (s) till justitieministern om för-	
handlingsrätt för bostadsarrendatorer	7
6 § Kammaren åtskildes kl. 12.23.....	8

